

Asia: VN/1088/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (lukio- ja ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksut EU/ETA-valtioiden ulkopuolisille ja ammatillisen koulutuksen tilauskoulutus)

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon keskeinen sisältö

Kokemäen kaupungin sivistysosasto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä koskien lukiokoulutuksen lukuvuosimaksujen käyttöönottoa EU- ja ETA-maiden ulkopuolisille opiskelijoille.

Kokemäen kaupunki tunnistaa valtakunnallisen tarpeen tarkastella koulutuksen rahoitusta ja kansainvälisyyttä, mutta pitää esitettyä muutosta ongelmallisena erityisesti pienempien ja väestöään menettävien kuntien näkökulmasta. Pienenevät ikäluokat asettavat jo nyt haasteita lukiokoulutuksen järjestämiselle. Mikäli lukiokoulutusta ei voida järjestää kunnassa, vaikeutuu myös perusopetuksen laadukas toteuttaminen, koska lukiokoulutus on monessa pienessä kunnassa tärkeä osa sivistyksellistä kokonaisuutta ja houkuttavuustekijä kuntaan jäämiselle tai muuttamiselle.

Kunnan mahdollisuudet ylläpitää omaa lukiotoimintaa heikkenevät entisestään, mikäli opiskelijamäärät vähenevät ja rahoitus supistuu. On vaikea arvioida lukuvuosimaksujen taloudellisia vaikutuksia, mutta voidaan perustellusti olettaa, että ne vähentäisivät kiinnostusta hakeutua suomenkieliseen lukiokoulutukseen erityisesti pienempiin kuntiin. Kansainväliset opiskelijat voivat kuitenkin olla merkittävä lisä lukiokoulutuksen oppilaspohjaan ja samalla vahvistaa kunnan elinvoimaa.

Lukioverkoston heikkeneminen vaikuttaa lisäksi suoraan kaksoistutkintojen toteuttamiseen niillä paikkakunnilla, joilla toimii myös ammatillinen oppilaitos. Ilman lukiota kaksoistutkinnon mahdollisuus voi kadota kokonaan, mikä kaventaa nuorten koulutusvaihtoehtoja ja vähentää alueen koulutuksellista vetovoimaa.

Lukiokoulutuksen maksuttomuus on ollut merkittävä vetovoimatekijä EU- ja ETA-alueen ulkopuolisille opiskelijoille. Suomen kielen oppiminen on jo itsessään vaativa prosessi, ja lukuvuosimaksujen käyttöönotto ei tue suomenkielisen lukiokoulutuksen houkuttelevuutta. Euroopan rehtorijärjestö ESHAn tuore selvitys osoittaa, että missään muussa Euroopan maassa ei peritä lukuvuosimaksuja kansalliskielellä opiskelevilta EU- ja ETA-alueen ulkopuolisilta lukiolaisilta. Suomi olisi tässä suhteessa poikkeus.

Lisäksi on huomioitava, että korkeakouluissa suomen- tai ruotsinkielisessä koulutuksessa opiskelevilta EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta ei peritä lukuvuosimaksuja. Suomen koulutusjärjestelmässä opiskelijoita tulee kohdella yhdenvertaisesti koulutusasteesta riippumatta. Lukio-opiskelijoita ei tule asettaa epätasa-arvoiseen asemaan suhteessa korkeakouluopiskelijoihin.

Ulkomaalaiset motivoituneet opiskelijat voivat osaltaan vastata väestökehityksen haasteisiin ja tuoda arvokkaan lisän kuntien lukiokoulutuksen oppilas pohjaan sekä vahvistaa paikallista elinvoimaa. Kansainväliset nuoret rikastuttavat lukion arkea tuomalla mukanaan uusia näkökulmia, kieliä ja kulttuurista vuorovaikutusta.

Lukiossamme kansainväliset opiskelijat näyttäytyvät voimavarana, joka lisää oppilaitoksen monimuotoisuutta ja vahvistaa sen elinvoimaisuutta. He tuovat konkreettisella tavalla esiin lukion opetus suunnitelman laaja-alaisen osaamisen alueen globaali- ja kulttuuriosaamisen, ja luovat arkipäivän tilanteita, jotka kehittävät kaikille opiskelijoille kansainvälisyysvalmiuksia, maailmankansalaisen asennetta ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä.

Ehdotettu muutos on alueellisesti eriarvoistava ja ristiriidassa koulutuksen saavutettavuuden, kansainvälistymisen sekä alueellisen elinvoiman vahvistamisen tavoitteiden kanssa. Erityisesti pienet kunnat voivat kärsiä muutoksesta enemmän kuin hyötyä siitä.

Kokemäen kaupungin sivistysosasto katsoo, että lukiokoulutuksen tulee säilyä maksuttomana kaikille opiskelijoille asuinmaasta riippumatta, jotta koulutusjärjestelmämme pysyy saavutettavana, vetovoimaisena ja alueellisesti tasa-arvoisena.

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

Löytyy kohdasta "Lausunnon keskeinen sisältö".

Lausuntonne koskien rahoituslain muutoksia

Löytyy kohdasta "Lausunnon keskeinen sisältö".

Lausuntonne koskien oppivelvollisuuslakiin ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien tiedonvaihto-oikeuksia

-

Vuori Päivi
Kokemäen kaupunki, sivistysosasto